

ARGO
TRITON

Přeložil Viktor Janiš

ISAAC ASIMOV
FOUNDATION

© Argo, 2019

© Triton, 2019

Copyright © 1951, 1979 by the Estate of Isaac Asimov
All rights throughout the world are reserved to Proprietor

Translation © Viktor Janiš, 2001

Cover © 1985 by Michael Whelan

ISBN 978-80-257-2880-2 (ARGO)

ISBN 978-80-7553-716-4 (Stanislav Juhaňák – TRITON)

Isaac
Asimov
NADACE

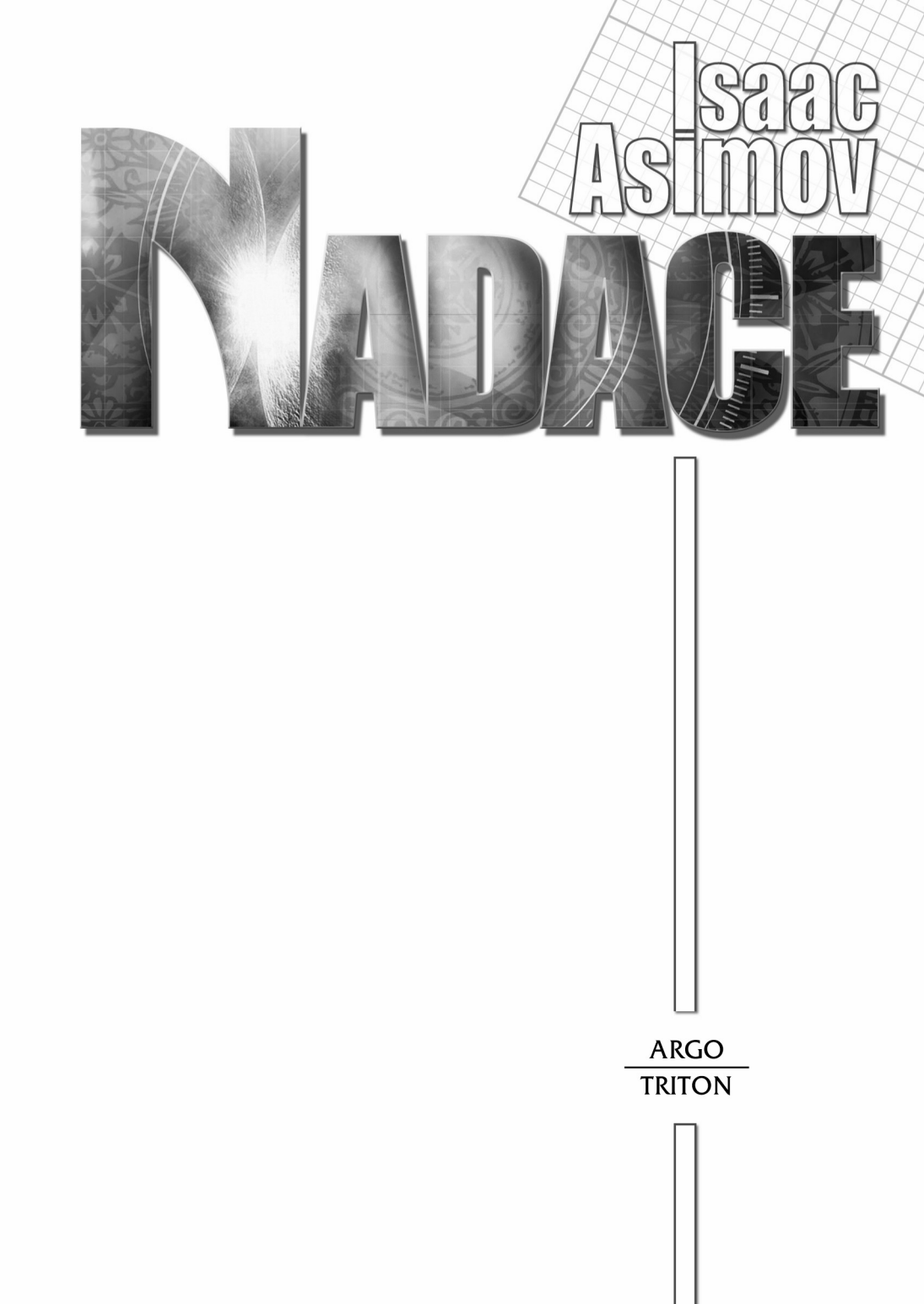

ARGO

TRITON

Isaac
Asimov

NADAGE

ARGO
TRITON

Část první

Psychohistorici

1

HARI SELDON ... se narodil roku 11 988 Galaktické éry a zemřel roku 12 069. Obě data se častěji uvádějí v podobě -79 až 1 stávající éry Nadace. Narodil se ve středostavovské rodině na Helikonu v sektoru Arktur (kde podle značně nevěrohodné legendy jeho otec pěstoval tabák v planetárních hydroponických provozech) a již od mládí vykazoval úžasně matematické schopnosti. Zkazek o jeho nadání je bezpočet a některé z nich si protiřečí. Říká se, že už ve svých dvou letech...

... Největší zásluhy má bezpochyby o psychohistorii. Když se Seldon začal tímto oborem zabývat, nebyla zmíněná věda víc než souhrnem vágních axiomů, svým následovníkům však odkázal exaktní statistickou disciplínu...

Nejlepší pramen, který máme o jeho životě k dispozici, pochází z pera Gaala Dornicka, jenž Seldona poznal ještě jako mladík dva roky před matematickou smrtí. O jejich setkání se vypráví...

GALAKTICKÁ ENCYKLOPEDIE¹

Ten venkovský kluk jménem Gaal Dornick ještě Trantor neviděl. Tedy ne na vlastní oči. Přírozeně ho mnohokrát spatřil na hypervideu a občas i v úchvatném trojdimenzionálním přenosu z císařské korunovace či

---

¹ Všechny citace z *Galaktické encyklopedie*, jež zde se svolením nakladatele reprodukuje, pocházejí ze sto šestnáctého vydání z roku 1020 EN, které vyšlo péčí Nakladatelství Galaktické encyklopedie na Terminu.

z prvního zasedání Galaktické rady toho kterého roku. Ačkoli totiž celý život prožil na planetě Synnax, jež obíhala kolem slunce na okraji Modré hvězdokupy, nebyl odříznutý od civilizace. To tehdy v galaxii nebyl nikdo.

V galaxii se tenkrát nacházelo zhruba pětadvacet miliónů obydlených planet a všechny do jedné byly ve vazalském vztahu k Říši a její sídelní planetě Trantor. To mělo platit již jen padesát let.

Pro Gaala byla tato cesta nepochybným vyvrcholením jeho krátké akademické dráhy. Do kosmu se předtím už podíval, takže let samotný ho nijak zvlášť nevzrušoval a byl mu jen prostředkem, jak se dostat z jednoho místa na druhé. Jistě, předtím letěl pouze na jediný měsíc Synnaxu, aby tam pro svou disertaci nashromáždil údaje o mechanických vlastnostech meteoritických naplavenin, ale na vesmírných cestách nezáleželo, jestli člověk překoná milión kilometrů nebo stejně tolik světelných let.

Teď se musel v duchu připravit na hyperprostorový skok, zážitek, který obyčejné meziplanetární lety neskýtají. Skok hyperprostorem je a pravděpodobně i zůstane jediným praktickým způsobem mezihvězdné přepravy. V normálním prostoru nelze překonat rychlost světla (tahle poučka byla jednou z mála, které se tradují už od lidského dávnověku), a proto by i cesta mezi nejbližšími obydlenými systémy trvala léta. Zato hyperprostorem, tím nepředstavitelným místem, které není ani prostorem, ani časem, hmotou ani energií, se dalo v jediném mžiku dostat z jednoho konce galaxie na druhý.

Gaalovi se obavami z prvního skoku trochu svíral žaludek, ale nakonec necítil nic než zanedbatelný náraz, malé kopnutí někde uvnitř, které odeznělo dřív, než ho stačil zaznamenat. Nic víc na tom nebylo.

A potom už tam byla jen ohromná a lesknoucí se loď, úžasný výsledek dvanáctitisíciletého vývoje říšské techniky – a on sám s čerstvým doktorátem z matematiky a pozvánkou od velkého Hariho Seldona na Trantor, kde se měl připojit k rozsáhlému a maličko záhadnému Seldonovu projektu.

Po zklamání z hyperprostorového skoku čekal Gaal na první pohled na Trantor. Do vyhlídkového sálu chodil pokaždé, kdy se ve stanovených časech zvedly ocelové rolety, a on se tam vpíjel do chladného třpytu hvězd a kochal se neuvěřitelnými mlžnými shluky hvězdokup, které připomínaly ohromné roje světlušek zachycených uprostřed letu a navždy zamrzlých na místě. Jednou se mu odkryl pohled na studený, modrobílý dým plynové mlhoviny nějakých pět světelných roků od lodí, která se rozlévala

daleko za oknem jako mléko a dávala sálu ledový nádech. Zmizela až za dvě hodiny po dalším skoku hyperprostorem.

Slunce Trantoru poprvé zahlédli jako bílou tečku jasného světla, která by se jim jistě ztratila mezi myriádami dalších, kdyby nebyla jasně vyznačená v lodním průvodci. Hvězdy se tu v centru galaxie kupily hustě u sebe. S každým dalším skokem byla ovšem záře trantorského slunce pronikavější, až v její konkurenci ostatní hvězdy bledly, ztrácely se a nakonec zanikaly.

Dovnitř teď vešel důstojník a oznámil: „Vyhlídkový sál bude po zbytek cesty uzavřen. Připravte se na přistání.“

Gaal se vydal za ním a chytil ho za rukáv bílé uniformy s říšským emblémem hvězdoletu a slunce.

„Mohl byste mě tu přece jen nechat?“ otázal se. „Rád bych viděl Trantor.“

Důstojník se zasmál a Gaal trochu zrudl. Napadlo ho, že mluví s provinčním přízvukem.

„Na Trantoru přistaneme ráno.“

„Myslel jsem tím, že si ho chci prohlédnout z vesmíru.“

„Á, tak to je mi líto, synku. Kdybychom byli na vesmírné jachtě, dalo by se to zařídit. Ale my si to posypeme dolů kolem slunce. Nechtěl byste přece oslepnout, nechat se popálit a nádavkem dostat pořádnou dávku radiace, že ne?“

Gaal se od něj odvrátil a vykročil.

„Z Trantoru byste stejně neviděl víc než šedou šmouhu, mládenče,“ zavolal za ním. „Zkuste si na Trantoru koupit lístek na vyhlídkový let. Přejde to levně.“

„Díky moc,“ zavolal Gaal přes rameno.

Jeho zklamání bylo dětské, ale na dětskost nemají děti v žádném případě monopol, a Gaal teď měl v krku knedlík. Doposud neviděl Trantor v životní velikosti a majestátní nádheře a nečekal, že si bude ještě muset počkat.

2

Přistání se neobešlo bez pestré směsice zvuků. Kovový plášť lodi se zařezával do atmosféry a jeho pláty při kontaktu se vzduchem vydávaly syčení,

kteře přicházelo jakoby z veliké dálky. Klimatizace sváděla boj s teplem vzniklým při tření a monotónně při tom hučela. Motory zpomalující let ztěžka burácely. Lidé shromáždění ve vylodovacích prostorách rovněž nezůstali zticha a výtahy se skřípěním svázely bagáž, poštu a ostatní náklad na delší osu lodi, odkud se později dostane na vykládací rampu.

Lehké trhnutí Gaalovi napovědělo, že loď už nepohání motor. Lodní gravitace již několik hodin v porovnání s planetární gravitací slábla. Tisíce cestujících už pár hodin trpělivě seděly ve vylodovacích prostorách, které na polštáři ze silových štítů dokázaly změnou polohy jednoduše zareagovat na jakýkoliv výkyv gravitačních sil. Teď už se pasažéři šinuli po zakřivených rampách do velkých zejících přechodových komor.

Gaal měl s sebou jen malý kufr. Stál u přepážky a díval se, jak ho celníci rychle a zkušeně rozebírají a pak zase skládají. Jeho vízum bylo podrobeno prohlídce a orazítkováno. On sám tomu nevěnoval žádnou pozornost.

Tak tohle je Trantor! Vzduch mu tu připadal trochu hustší, přitažlivost maličko větší než na rodném Synnaxu, ale na to si zvykne. Vrtalo mu však hlavou, jestli si někdy zvykne na ty nesmírné rozměry.

Budova kosmodromu byla impozantní, jeho střecha se takřka ztrácela vysoko nad jeho hlavou. Gaal si dokázal představit, že by se pod ní mohla tvořit oblaka. Nedohlédl ani na protější zeď – viděl jen lidi a přepážky a podlahu uplývající do nedohledna a rozplývající se v mlžném oparu.

Celník u pultíku na něj znovu promluvil, tentokrát otráveně: „Hodte sebou, Dornicku.“ Než ovšem přišel na jeho jméno, musel si ho nalistovat ve vízu. „Kam... kam...“ tápal Gaal.

„K taxíkům se dáte doprava a třetí doleva.“

Gaal popošel a vysoko ve vzduchu zahlédl žhnoucí písmena: TAXÍKY DO VŠECH STRAN.

Zrovna když byl Gaal na odchodu, z anonymního davu se vydělila postava a přistoupila k pultíku. Celník k neznámému vzhlédl a kývl na něj. Muž mu pokývnutí opětoval a vydal se za mladým přistěhovalcem.

Přišel právě včas, aby zaslechl, kam má Gaal namířeno.

* * *

Gaal se přistihl, jak křečovitě svírá zábradlí.

Nápis na malé značce hlásal „Dozor“. Takto označený člověk na něj ani nepohlédl, jen se zeptal: „Kam to bude?“

Gaal si nebyl úplně jistý, ale i chvilkové zaváhání znamenalo, že se za ním začne tvořit fronta.

„Tak kam?“ vzhlédl k němu dozorčí.

Gaal neměl moc peněz, ale šlo o jedinou noc a pak už bude mít práci. „Do dobrého hotelu, prosím,“ pokusil se o nonšalantní tón.

„Všechny jsou dobré,“ opáčil dozorčí, na něhož to vůbec neudělalo dojem. „Vyberte si nějaký konkrétní.“

„Do toho nejbližšího,“ vyhrkl Gaal v zoufalství.

Dozorčí zmáčkl tlačítko. Na podlaze se objevila tenká světelná čára proplétající se mezi dalšími, které byly vyvedeny jednak v jasnějších, ale i tmavších odstínech jiných barev. Do ruky Gaalovi vrazili slabě zářící lístek.

„A bude to jedna celá dvanáct kreditu,“ oznámil mu dozorčí.

Gaal začal lovit mince. „Kam mám jít?“

„Dávejte pozor na světlo. Dokud půjdete správným směrem, lístek bude zářit.“

Gaal zvedl oči a vydal se pryč. Kromě něj tu v té ohromné hale sledovaly své individuální trasy stovky lidí a ztěžka se kolem sebe proplétaly na křížovatkách, aby nakonec dospěly k cíli své cesty.

Gaal došel až na konec. Nějaký člověk v novém, křiklavě modrozlutém stejnokroji ze zářivých a neuspinitelných umělých vláken sáhl po jeho dvou taškách. „Přímá linka do Luxoru,“ oznámil.

Muž, který Gaala sledoval, to slyšel. Rovněž slyšel, jak Gaal odpovídá „Bezva“ a nasedá do tuponosého vozidla.

Taxi se hned zvedlo. Gaal se díval ze zakřiveného průhledného okna, plný dojmů z nezvyklého letu v uzavřeném prostoru, a instinktivně svíral zadní okraj řidičova sedadla. Pak se ohromný prostor zúžil a z lidí se stali náhodně roztroušení mravenci. A nezůstalo u toho, výhled se znovu zmenšil a začal ujíždět dozadu.

Před nimi se tyčila zeď. Začínala vysoko ve vzduchu, táhla se až do neohledna a zela v ní spousta děr, vlastně ústí tunelů. Gaalovo taxi zamířilo

k jednomu a pak se do něj zanořilo. Gaal chvilku přemítal, jak ho mezi takovou spoustou jiných dokázal řidič vůbec rozeznat.

Naráz je pohltila tma, kterou nanejvýš tu a tam proťaly záblesky světél míjených semaforů. Jako zvuková kulisa posloužil jen všudypřítomný svist vzduchu.

Pak taxík zpomalil, až se Gaal musel předklonit, vůz vylétl z tunelu a zase jednou klesl až na zem.

„Hotel Luxor,“ oznámil řidič celkem zbytečně. Pomohl Gaalovi se zavazadly, věcně přijal spropitné ve výši desetiny kreditu, nabral čekajícího cestujícího a taxík se zase zvedl.

Za celou dobu od vylození Gaal jedinkrát nezahlédl oblohu.

3

TRANTOR ... Na počátku třináctého tisíciletí tato tendence dosáhla vrcholu. Vzhledem k tomu, že byl po stovky generací nepřetržitě sídlem říšské vlády a nacházel se uprostřed galaxie mezi technologicky nejpokročilejšími planetárními soustavami s největší hustotou obyvatelstva, stěžil se mohl stát něčím jiným než tou nejlidnatější a nejbohatší aglomerací v dějinách.

Postupná urbanizace planety nakonec dospěla do nejvyššího stadia. Celý povrch Trantoru, bezmála dvě stě miliónů kilometrů čtverečních, zabíralo jediné město; v dobách jeho největší slávy v něm žilo hodně přes čtyřicet miliard obyvatel. Přestože se až na výjimky všichni věnovali administrativní správě Říše, nikdy jim nepřipadalo, že by jich na tak gargantuovský úkol bylo dost. (Je třeba mít neustále na paměti, že za bezdouchého panování pozdějších císařů nebylo již Říši prakticky možné vládnout a že tato skutečnost do značné míry přispěla k jejímu pádu.) Trantorské jídelní stoly každý den zásobovaly flotily o deseti tisících lodí plodinami z dvaceti zemědělských světů...

Závislost na dovozu jídla – a vlastně i všech dalších životních potřeb – z vnějších světů vystavovala Trantor stále většímu nebezpečí oblehnutí a dobytí. V posledním tisíciletí Říše se o tom při monotónně se opakujících četných vzpourách přesvědčoval jeden císař za druhým a říšská politika se de facto omezila na ochranu této Achillovy paty Trantoru...

GALAKTICKÁ ENCYKLOPEDIE

Gaal si nebyl jistý, jestli slunce svítí, nebo zdali je vůbec den či noc. Styděl se ovšem někoho zeptat. Zdálo se, že celá planeta žije pod příkrovem kovu. Sice byl na „obědě“, ale mnoho planet se řídilo standardním časem, který nebral v potaz potenciálně nepraktické přechody mezi dnem a nocí. Planety se otáčejí různou rychlostí a o rotaci Trantoru toho Dornick moc nevěděl.

Zpočátku dychtivě sledoval šipky k takzvanému Soláriu, ale ty ho zavedly jen do místnosti zalité umělým světlem. Chvilku se tam zdržel, ale pak zamířil do hlavního vestibulu Luxoru.

„Kde bych si mohl koupit lístek na vyhlídkový let?“ zeptal se recepčního.

„Přímo tady.“

„A kdy má loď odléhat?“

„Zrovna jste ji zmeškal, ale další poletí zítra. Kupte si teď lístek a dostanete k němu místenku.“

„Aha.“ Zítra bude pozdě, zítra musí být na univerzitě. „Něco jako vyhlídkovou věž nebo něco podobného tu nemáte?“ zeptal se. „Myslím něco pod širým nebem.“

„Ale jistě! Jestli chcete, prodám vám tam lístek. Nejdřív se ale podívám, zdali venku neprší.“ Zmáčkl tlačítko u lokte a přečetl si zprávičku, která přelétla přes matovou obrazovku. Gaal četl s ním.

„Hezké počasí,“ konstatoval recepční. „Když o tom tak přemýšlím, ono je teď myslím období sucha.“ A pak, aby řeč nestála, dodal: „Já už o venek úplně ztratil zájem. Naposled jsem se tam byl podívat před třemi lety. Víte, vidíte to jednou a nic jiného na tom není – tady máte lístek. Zvláštním výtahem vzadu. Je označený tabulkou ‚K věži‘, tak do něj prostě nastupte.“

Výtah byl toho nového druhu, jež pohání odpudivá gravitační síla. Gaal do něj vešel a za ním se nahrnuli další. Operátor zmáčkl tlačítko. V nulové gravitaci si Gaal připadal zcela nehmotný, ale jak výtah začal zrychlovat, získal zase trochu své váhy. Pak ovšem následovalo zpomalení a jemu se nohy odlepily od podlahy. Proti své vůli vyjel.

„Zastrčte si nohy pod zábradlí. To neumíte číst?“

Ostatní se tak už dávno zařídili a teď se na něj jen usmívali, když se zběsile a marně pokoušel seškrábat dolů. Jejich boty se opíraly o chrómové

tyče, jež se ve vzdálenosti zhruba půl metru rovnoběžně rozbíhaly po podlaze. Při vstupu do výtahu si jich sice všiml, ale nevěnoval jim žádnou pozornost.

Pak se k němu zvedla něčí ruka a stáhla ho dolů.

Sotva stačil neznámému poděkovat, výtah zastavil.

Vykročil na nekrytou otevřenou terasu zalitou oslnivým bílým světlem, z něhož ho skoro bolely oči. Člověk, který mu před chvilkou podal pomocnou ruku, šel hned za ním.

„Je tu spousta sedadel,“ nadhodil dobrosrdečně.

„Jestli vám to moc nevadí, já půjdu na chvilku k zábradlí. Já... bych se tu chtěl trochu porozhlédnout,“ vysvětloval.

Jeho známý mu dobrosrdečně zamával, Gaal se naklonil přes zábradlí, které mu sahalo až k ramenům, a nechal se vtáhnout do panorámatu.

Zem nebyla vidět, ztrácela se v nekonečně komplikované spleti lidských staveb. Až k horizontu se proti obloze vzpínaly takřka uniformně šedé kovové budovy a Gaal si dobře uvědomoval, že takhle vypadá celý povrch Trantoru. Nezaznamenal takřka žádný pohyb – pár výletních lodí si hovělo na obloze, ale všechny ty miliardy lidí musely v hustém provozu cestovat pod ocelovou slupkou planety.

Po zeleni ani vidu; tedy žádná zeleň, žádná půda, nic živého kromě lidí. Tušil, že někde na téhle planetě musí stát císařský palác, zasazený mezi takřka čtyřmi sty čtverečními kilometry původní půdy, na níž se stromy zelenají a květiny září duhovými barvami. Je to malý ostrov uprostřed oceánu oceli, ale z jeho věže nebyl vidět. Mohl být třeba patnáct tisíc kilometrů daleko, o tom prostě neměl ponětí.

Musí co nejdřív vyrazit na ten vyhlídkový let!

Hlasitě vzdychl a najednou mu plně došlo, že je konečně na Trantoru, na planetě, která je středem celé galaxie a na níž se sbíhají všechny nitky moci. Neviděl žádnou jeho slabinu. Neviděl přistávat zásobovací loď. Nevěděl o choulostivé pupeční šňůře, která spojuje čtyřicet miliard Trantoranů se zbytkem galaxie. Oči měl teď jen pro jeden z největších počínů lidstva – naprosté podmanění planety, jež bylo ve své definitivnosti až zpupné.

Od zábradlí odstoupil s poněkud nepřítomným pohledem. Jeho společník z výtahu mu pokynul na sedadlo vedle sebe a Gaal se posadil.

„Jmenuji se Jerril. Vy jste na Trantoru poprvé?“

„Ano, pane Jerrile.“

„To jsem si myslel. A Jerril je moje křestní jméno. Poeticky založené lidi Trantor uchvátí, ovšem sami Trantořané sem nechodí. Nelíbí se jim tu. Naskakuje jim z toho husí kůže.“

„Husí kůže?! Mimochodem, já jsem Gaal. Proč by jim z toho měla naskakovat husí kůže? Vždyť je to nádhera.“

„To je jen váš subjektivní názor, Gaale. Když se narodíte v kóji, vyrůstáte na chodbě, pracujete v buňce a na dovolenou jezdíte do přečpaného solárka, a pak jednou vyjdete pod širé nebe, kde je nad vámi jen obloha, můžete se z toho klidně sesypat. Děti sem teď musí každý rok, jen co oslaví páté narozeniny. Nevím, jestli to vůbec k něčemu je. Nikdy tu nejsou dost dlouho, aby si mohly zvyknout, a zpočátku vždycky dostanou hysterický záchvat. Měly by sem jezdit, jakmile jsou odkojené, a to přinejmenším jednou týdně.“

Na tom samozřejmě nijak zvlášť nesejde,“ pokračoval dál. „Co by se tak stalo, kdyby se sem nikdo nepodíval? Ti lidé jsou tam dole šťastní a řídí Říši. Co myslíte, jak vysoko vlastně jsme?“

„Tak v osmi stech metrech?“ odhadl a v duchu si při tom říkal, jestli to neznělo naivně.

A asi to naivní bylo, protože se Jerril pouсмál. „Ne, dělá to jen osmdesát metrů.“

„Cože? Ale vždyť výtah jel tak...“

„Já vím. Ale hodně dlouho nám trvalo, než jsme vůbec dojeli do přízemí. Trantor je provrtaný tunely zhruba do hloubky jednoho a půl kilometru. Je jako ledovec – devět desetin ho není vidět. Rozkládá se dokonce i pár kilometrů od pobřeží, pod oceánským dnem. Po pravdě řečeno, dosáhli jsme takové hloubky, že můžeme využívat teplotního rozdílu mezi povrchem a podzemím, a získáváme tak veškerou potřebnou energii. Věděl jste to?“

„Ne, myslel jsem si, že využíváte atomové generátory.“

„Kdysi ano. Ale tohle je levnější.“

„Taky bych řekl.“

„Co si o tom všem myslíte?“ V tom jediném okamžiku byla jeho dobrosděčnost tatam a na její místo nastoupila prohnanosť. Vypadal skoro jako liška.

Gaal byl na rozpacích. „Nádhera,“ opakoval.

„Jste tu na dovolené? Cestujete za památkami?“

„Ne tak docela. Tedy, na Trantor jsem se chtěl podívat vždycky, ale přijel jsem sem hlavně za prací.“

„Vážně?“

Gaalovi připadalo, že by svou odpověď měl rozvést. „Budu tu dělat pod doktorem Seldonem na Trantorské univerzitě.“

„Sýčkem Seldonem?“

„Ale ne. Já myslím Hariho Seldona – psychohistorika Seldona. Žádného Sýčka Seldona neznám.“

„Já jsem tím taky mínil Hariho. Přezdívá se mu totiž Sýček. Neustále věští katastrofu.“

„Opravdu?“ Gaala to upřímně překvapilo.

„To vám přece musí být známo.“ Jerril se už neusmíval. „Tak vy s ním budete pracovat?“

„Nu, ano, jsem matematik. Proč předpovídá katastrofu? Jakou katastrofu?“

„Jakou byste myslel?“

„Na to vám bohužel nemůžu odpovědět, protože sám nic netuším. Četl jsem studie od Seldona a jeho skupiny, jenže ty se zabírají matematickou teorií.“

„Jistě, to jsou ty *vydané* monografie.“

Gaala to dohřálo. „Myslím, že půjdu zpátky do pokoje. Bylo mi potěšením.“

Jerril mu lhostejně zamával na rozloučenou.

Na Gaala v jeho apartmá už někdo čekal. Matematik byl prvních několik vteřin tak vyplašený, že ani nepronesl ono obligátní „Co tu děláte?“, jež se mu dralo na rty.

Dotyčný vstal. Byl starý, skoro plešatý a kulhal, ale v jeho modrých očích se tajila nebývalá energie.

„Hari Seldon,“ představil se setinku vteřiny předtím, než si Gaalův zmatený mozek zařadil obličej před sebou k fotografiím, které v minulosti už tolikrát viděl.

PSYCHOHISTORIE ... Když měl Gaal Dornick bez pomoci matematického aparátu definovat psychohistorii, popsal ji jako odvětví matematiky zabývající se reakcí lidských konglomerátů na dané společensko-ekonomické stimuly...

... Ve všech těchto definicích se skrývá předpoklad, že zkoumaný lidský konglomerát je natolik velký, aby se s ním dalo statisticky pracovat. Minimální velikost takového konglomerátu stanovuje První Seldonův teorém, jenž... K tomu, aby se lidský konglomerát choval skutečně nahodile, musí platit další předpoklad: nesmí si sám být vědom, že je předmětem psychohistorické analýzy...

Celá psychohistorie stojí a padá s rozvojem Seldonových funkcí, jež vykazují vlastnosti odpovídající takovým společensko-ekonomickým silám jako...

GALAKTICKÁ ENCYKLOPEDIE

„Dobré odpoledne, pane,“ pozdravil Gaal. „Já... ehm...“

„Myslel jste si, že se uvidíme až zítra, že? Za normálních okolností by tomu tak bylo. Jenže pokud máme využít vašich služeb, musíme pracovat rychle. Získávat posily pro náš tým je čím dál tím těžší.“

„Nerozumím, pane.“

„Mluvil jste s tím člověkem ve vyhlídkové věži, ne?“

„Ano. Křestním jménem se jmenuje Jerril. Nic víc o něm nevím.“

„Jeho jméno je bezpředmětné. Sledoval vás už z kosmodromu.“

„Ale proč? Jsem z toho celý blázen.“

„Povídal ten člověk ve věži něco o mně?“

Gaal zaváhal. „Mluvil o vás jako o Sýčkovi Seldonovi.“

„A řekl vám proč?“

„Tvrdil, že jste předpověděl katastrofu.“

„To souhlasí. Co pro vás Trantor znamená?“

Všichni byli nějak zvědaví na jeho názor na Trantor. Gaal ze sebe nebyl s to vypravit nic jiného než „Je nádherný“.

„To jste plácl bez přemýšlení. Co psychohistorie?“

„Nenapadlo mě, že bych ji na tento problém mohl aplikovat.“

„Mladý muži, než se mnou skončíte, naučíte se zcela samozřejmě aplikovat psychohistorii na všechny problémy... Podívejte.“ Seldon z ledvinky u pasu vytáhl mikropočítač. Podle pověstí si ho dával pod polštář, aby ho měl po ruce, když na něj přijde nespavost. Jeho lesklý šedý povrch byl častým používáním místy sedřený. Seldonovy hbité prsty, dnes již poseté stařeckými skvrnami, se míhaly po tvrdém umělohmotném okraji. Z šedi žhnuly rudé symboly.

„Souhlasil byste, že toto zachycuje momentální stav Říše?“ zeptal se Seldon.

Chvilí čekal.

„Nechcete tvrdit, že jde o úplný model?“ ozval se Gaal nakonec.

„Ne, úplný není,“ uznal Seldon. „Jsem rád, že mi nevěříte slepě. Na druhou stranu jde o aproximaci, s jejíž pomocí si ověříme naši teorii. Přistoupíte na to?“

„S tím, že si později ověřím derivaci té funkce – ano.“ Gaal se obezřetně vyhýbal případnému chytáku.

„Výborně. A teď si k tomu připočtete známou pravděpodobnost atentátu na císaře, vzpoury místokrále, návrat periodických hospodářských krizí, klesající počet prozkoumaných planet...“

A pokračoval dál. S každou novou položkou pod jeho rukama vyskočily nové symboly a rozplynuly se v základní funkci, která se proměňovala a nabývala na objemu.

Gaal ho zastavil jen jednou. „Tahle množinová transformace se tu přece nedá aplikovat.“

Seldon operaci zopakoval pomaleji.

„Ale vy jste použil nedovolené sociooperace,“ namítl Gaal.

„Výborně. Jste rychlý, ale ještě ne dost rychlý. V této souvislosti povolená je. Počkejte, já vám ten výraz rozvedu.“

Postup byl tentokrát mnohem delší, a když Seldon dospěl ke konci, Gaal uznal: „Ano, teď už to chápu.“

Konečně Seldon přestal psát. „Tak tohle je Trantor za pět století ode dneška. Jak byste interpretoval tohle, co?“ Naklonil hlavu a čekal.

„Naprostá zkáza!“ vydechl Gaal nevěřičně. „Ale – ale to není možné. Trantor nikdy nebyl...“

Ze Seldona sálalo nadšení člověka, na němž je stará pouze jeho tělesná schránka. „No jen do toho. Viděl jste, jak jsme dospěli k výsledku. Zapoňte teď na symboliku a zformulujte vše do slov.“

„Čím bude Trantor specializovanější,“ začal Gaal, „tím bude zranitelnější a méně obranyschopný. Za druhé, čím víc bude fungovat jako správné centrum Říše, tím lákavější kořistí se stane. Jakmile bude právo prvorozeného na říšský trůn zpochybněno a spory mezi velkorody se stanou nevladatelnými, společenská odpovědnost zmizí.“

„Stačí. A jaká je numerická pravděpodobnost, že během pěti století dojde k naprosté zkáze?“

„To nedokážu odhadnout.“

„Jistě byste svedl derivaci pole, ne?“

Gaal byl pod tlakem a věděl to. Seldon mu mikropočítač nenabídl, držel ho tak půl metru před Gaalovými očima. Zuřivě počítal a cítil, jak mu čelo vlhne potem.

„Zhruba pětásmdesát procent?“

„To není špatné,“ přikývl Seldon a našpulil spodní ret, „ale ani dobré. To číslo se ve skutečnosti pohybuje kolem 92,5 procent.“

„A proto vám říkají Sýček Seldon?“ zeptal se Gaal. „Nic z toho jsem v časopisech neviděl.“

„Jistěže ne. Tohle se tisknout nedá. Myslíte si, že si Říše může dovolit takovým způsobem odkrýt svou slabost? Tohle je velice jednoduchá ukázka toho, jak psychohistorie funguje. Ovšem některé naše výsledky se dostaly mezi aristokracii.“

„To je špatné.“

„Ne tak docela. Se vším se počítá.“

„Proto mě tedy sledují?“

„Ano. Celý můj projekt je pod policejním drobnohledem.“

„Hrozí vám nebezpečí?“

„Ale jistě. S pravděpodobností 1,7 procenta budu popraven, to ale projekt přirozeně nezastaví. I to jsme vzali v potaz. Ale na tom teď nezáleží. Předpokládám, že zítra za mnou přijdete na univerzitu?“

„Přijdu,“ přisvědčil Gaal.

VÝBOR PRO VEŘEJNOU BEZPEČNOST ... *Po zavraždění Kleona I., posledního z Entunovců, se vlády zmocnila aristokratická klika a v rozháraných poměrech následujících staletí působila jako svého druhu stabilizující prvek. Výbor pro veřejnou bezpečnost, jemuž obvykle dominovaly velkorody Chenů a Divartů, zdegeneroval ve slepou instituci udržující status quo. Od moci byli šlechtici odstaveni až po nástupu posledního silného císaře, Kleona II. První předseda Výboru...*

... *Počátek úpadku Výboru se svým způsobem datuje od přelíčení s Harim Seldonem, k němuž došlo dva roky před začátkem éry Nadace. Průběh procesu je vylíčen v Dornickově životopisu Hariho Seldona...*

GALAKTICKÁ ENCYKLOPEDIE

Gaal svůj slib nesplnil. Příštího rána ho totiž probudil tlumený zvuk bzučáku a po zvednutí sluchátka ho recepční maximálně diskrétně, tiše a s mnoha omluvami informoval, že je na příkaz Výboru pro veřejnou bezpečnost zatčen.

Gaal vyskočil a zjistil, že dveře se nedají otevřít. Mohl se jen obléct a čekat.

Přišli si pro něj a zavedli ho jinam, ale pořád byl ve vazbě. Otázky mu kladli převelice zdvořilým způsobem. Všechno probíhalo velmi civilizovaně. Vyložil jim, že pochází ze Synnaxu, že absolvoval takové a takové školy a toho a toho dne získal doktorát z matematiky. Zažádal o místo v týmu doktora Seldona a byl přijat. Tyto detaily opakoval znovu a znovu a oni se zase znovu a znovu vraceli k jeho angažmá v Seldonově projektu. Jak se o něm dověděl, co měl mít za povinnosti, jaké tajné instrukce obdržel, o čem to všechno má být.

Odpovídal, že neví. Žádné tajné instrukce nemá. Je vědec a matematik. O politiku se vůbec nezajímá.

A nakonec se ho ten laskavý vyšetřovatel zeptal: „Kdy bude Trantor zničen?“

Gaal se zajíkl. „To sám za sebe nedokážu říct.“

„Mohli byste citovat někoho jiného?“